

POSTANOWIENIE

Dnia 8 kwietnia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Żywicka

w sprawie z odwołania E. Sp. z o.o. z siedzibą w S.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle
z udziałem J.B.
o ustalenie właściwego ustawodawstwa,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 8 kwietnia 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Rzeszowie z dnia 18 lutego 2025 r., sygn. akt III AUa 166/24,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,
- 2) zasądza od odwołującej się E. Sp. z o.o. z siedzibą w S. na rzecz organu rentowego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Jaśle kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) wraz z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie wyrokiem z dnia 18 lutego 2025 r. oddalił apelację odwołującej się E. Spółki z o.o. w S. (dalej jako płatnik składek) od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie z dnia 27 grudnia 2023 r. oddalającego odwołanie płatnika składek od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Jaśle z 5

grudnia 2019 r. nr [...] stwierdzającej, że J.B. w okresie od 24 czerwca 2019 r. do 30 maja 2020 r. nie podlegał ustawodawstwu polskiemu.

Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu Okręgowego, że poczynione w sprawie ustalenia faktyczne nie pozwoliły na stwierdzenie, aby w okresie objętym zaskarżoną decyzją płatnik składek prowadził jakąkolwiek znaczącą dochodowo działalność gospodarczą na terenie Polski ani aby zainteresowany wykonywał również pracę w Polsce, gdyż w spornym okresie zasadnicza jego praca była świadczona w Niemczech. Skoro zainteresowany nie wykonywał pracy w Polsce na podstawie stosunku pracy lub umowy cywilno-prawnej, która nie nosiłaby cech marginalności, to nie może on podlegać przepisom ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2025 r., poz. 350, dalej jako ustawa systemowa), bowiem nie spełnia przewidzianych w niej kryteriów do objęcia systemem zabezpieczenia społecznego, którym jest m.in. rzeczywiste świadczenie pracy w Polsce. A tylko w takiej sytuacji miałby do niego zastosowanie art. 12 ust. 1 w związku z art. 11 ust. 3a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. z 2004 r. Nr 166, s. 1 ze zm., dalej jako rozporządzenie nr 883/2004) oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE. L. z 2009 r. Nr 284, s. 1 ze zm., dalej jako rozporządzenie nr 987/2009). Użyte w tych przepisach sformułowanie „podlega ustawodawstwu państwa członkowskiego” oznacza podleganie przepisom tworzącym w danym państwie członkowskim system zabezpieczenia społecznego. W konsekwencji zainteresowany nie spełniał warunków podlegania ustawodawstwu polskiemu na podstawie art. 13 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, a zatem powinien podlegać ustawodawstwu miejsca rzeczywistego wykonywania pracy (art. 11 ust. 3a tego rozporządzenia) czyli w tym wypadku ustawodawstwu niemieckiemu.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną, którą oparto na następujących podstawach:

1) naruszenie prawa materialnego - art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2004 r. Nr 166, str. 1 z późn. zm., dalej jako "rozporządzenie nr 883/2004") oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. U. UE. L. z 2009 r. Nr 284, str. 1 z późn. zm., dalej jako "rozporządzenie nr 987/2009"), poprzez bezpodstawne niezastosowanie tych przepisów i nieustalenie podlegania przez Ubezpieczonego J.B. ustawodawstwu polskiemu, pomimo że jak wynika z dowodu z dokumentu w postaci umowy zlecenia zawartej z poprzednikiem prawnym Wnioskodawcy Ubezpieczony był zatrudniony na podstawie umów zlecenia zawartej w Polsce, dla tej umowy właściwe było prawo polskie, umowa zlecenia została zawarta w języku polskim i wynagrodzenie za pracę było wypłacane na rachunek bankowy Ubezpieczonego w Polsce, a co za tym idzie zgodnie z umową zlecenia Ubezpieczony miał wykonywać znaczną część pracy w Polsce. W momencie zawarcia umowy zlecenia J.B. podlegał więc ustawodawstwu polskiemu, a następnie został oddelegowany do pracy za granicą, konkretnie do Szwecji. Oznacza to, że Ubezpieczony bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia podlegał już ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jego pracodawca (zleceniodawca), czyli ustawodawstwu polskiemu, a dopiero później został oddelegowany przez Wnioskodawcę do pracy za granicą, przy czym czas pracy świadczonej przez Ubezpieczonego za granicą nie przekraczał terminu 24 miesięcy.

Z ostrożności w razie stwierdzenia, że Ubezpieczony J.B. nie był pracownikiem delegowanym w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004, w dalszej kolejności oparto skargę kasacyjną na następujących podstawach:

2) naruszenie prawa materialnego - art. 13 ust. 1 lit. b) (i) rozporządzenia nr 883/2004, poprzez jego bezpodstawne niezastosowanie i nieustalenie podlegania przez Ubezpieczonego J.B. ustawodawstwu polskiemu, pomimo że ustalony w niniejszej sprawie stan faktyczny w pełni przemawia za zastosowaniem

tego przepisu, gdyż w okresie objętym zaskarżoną decyzją Organu rentowego nr [...] z dnia 8 marca 2021 r. Ubezpieczony J.B. normalnie wykonywał pracę w co najmniej dwóch państwach członkowskich, mając miejsce zamieszkania w Polsce, a ponadto siedziba pracodawcy (zleceniodawcy) Ubezpieczonego znajduje się wyłącznie w Polsce;

3) naruszenie prawa materialnego - art. 14 ust. 5 rozporządzenia nr 987/2009, poprzez jego bezpodstawne niezastosowanie i nieustalenie podlegania przez Ubezpieczonego J.B. ustawodawstwu polskiemu, pomimo że przepis ten powinien zostać zastosowany w ustalonym w niniejszej sprawie stanie faktycznym, gdyż w okresie objętym zaskarżoną decyzją Organu rentowego nr [...] z dnia 8 marca 2021 r. Ubezpieczony J.B. na zmianę wykonywał kilka odrębnych prac w co najmniej dwóch państwach członkowskich dla tego samego pracodawcy (zleceniodawcy), którego siedziba znajduje się wyłącznie w Polsce;

4) naruszenie prawa materialnego - art. 14 ust. 8 rozporządzenia nr 987/2009, poprzez jego bezpodstawne niezastosowanie i nieustalenie podlegania przez Ubezpieczonego J.B. ubezpieczeniom społecznym w Polsce, pomimo że przy uwzględnieniu wskazanego w tym przepisie kryterium orientacyjnego w postaci wynagrodzenia stwierdzić należy, iż Ubezpieczony otrzymywał całość wynagrodzenia od polskiego pracodawcy (zleceniodawcy). Ubezpieczony J.B. nigdy nie otrzymał wynagrodzenia za pracę świadczoną na rzecz Wnioskodawcy od jakiegokolwiek innego podmiotu. Całość wynagrodzenia Ubezpieczonego J.B. była wypłacana przez polskiego pracodawcę (zleceniodawcę), na rachunek bankowy w Polsce, a zatem według kryterium orientacyjnego wynagrodzenia Ubezpieczony wykonywał znaczną część pracy w Polsce;

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano, że „za oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej przemawiają naruszenia prawa materialnego, polegające na bezpodstawnym niezastosowaniu właściwych przepisów oraz na niewłaściwym zastosowaniu takich przepisów, które w ustalonym stanie faktycznym nie powinny znaleźć zastosowania”, konsekwencją czego było pozbawienie zainteresowanego prawa do ubezpieczenia społecznego w Polsce, chociaż jako pracownik podmiotów mających siedzibę w Polsce podlegał on ustawodawstwu polskiemu, a „podstawą prawną rozstrzygnięcia w niniejszej

sprawie powinny być przepisy art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 oraz art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009”, gdyż „istnieją wszelkie przesłanki do uznania zainteresowanego (...) za pracownika delegowanego w rozumieniu art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004”. Nawet gdyby uznać, że zainteresowany nie był pracownikiem delegowanym to „i tak podlegał ustawodawstwu polskiemu. Konkluzja ta wynika z następujących przesłanek, stanowiących kolejne podstawy kasacyjne”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na jego rzecz od skarżącego zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do jej merytorycznego rozpoznania.

Sąd Najwyższy jednolicie przyjmuje, że skarżący, który powołuje się na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), powinien w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta „oczywistość” i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Ponadto oczywista zasadność skargi zachodzi wtedy, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia podstaw kasacyjnego zaskarżenia (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z

dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), które ewidentnie uzasadniały uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX nr 1522063).

Mając powyższe na uwadze stwierdzić należy, że wniesiona skarga nie zawiera żadnego wywodu prawnego, który stanowiłby poparcie twierdzenia, że jest ona oczywiście uzasadniona, zwłaszcza, że rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, gdyż tylko one decydują o wyniku „przedsądu”.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący jedynie ogólnikowo powołuje się na oczywisty charakter naruszenia przepisów prawa materialnego „stanowiących kolejne podstawy kasacyjne”. Tymczasem o tym, że skarga jest oczywiście uzasadniona nie może decydować argumentacja zawarta w uzasadnieniu jej podstaw (zob. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 2 kwietnia 2008 r., II PK 347/07, LEX nr 465860 czy z dnia 14 października 2021 r., I PSK 122/21, LEX nr 3335475). Na etapie „przedsądu” badaniu nie podlegają podstawy kasacyjne, a więc przez ich pryzmat nie ocenia się jurydycznej siły argumentów wskazanych we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2020 r., III PK 106/19, LEX nr 3223639). Ponadto zauważyć trzeba, że skarżący nie przedstawia żadnej argumentacji wskazującej, że wymienione w podstawach skargi kasacyjnej przepisy zostały naruszone w sposób kwalifikowany, widoczny na pierwszy rzut oka. W rzeczywistości argumentacja wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania sprowadza się do polemiki z ustaleniami faktycznymi, skoro oczywistej zasadności naruszenia powołanych w podstawach skargi przepisów prawa materialnego upatruje się w ich niezastosowaniu do okoliczności niniejszej sprawy, które skarżący ocenia odmiennie niż Sąd Apelacyjny, a de facto samodzielnie dokonuje odmiennych ustaleń stanu faktycznego, według których na podstawie spornych umów zainteresowany wykonywał pracę w co najmniej dwóch państwach członkowskich, w tym w Polsce. Skarżący nie dostrzega, że wobec braku jakichkolwiek proceduralnych zarzutów kasacyjnych, które mogłyby podważyć miarodajne dla Sądu Najwyższego ustalenia faktyczne stanowiące podstawę

zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), w postępowaniu kasacyjnym wiążące były ustalenia zaskarżonego wyroku, że w spornym okresie zainteresowany wykonywał pracę najemną w jednym tylko państwie członkowskim, tj. w Niemczech, i to na rzecz jednego tylko podmiotu, który ponadto nie prowadził na terenie Polski „znacznej działalności”. Skarżący w istocie kwestionuje więc dokonaną przez Sąd ocenę dowodów i wynikające z niej ustalenia faktyczne, co zgodnie z art. 398³ § 3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej i w żadnej mierze nie świadczy o tym, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz odnośnie do kosztów postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c. należało postanowić jak w sentencji.

M.G.

[a.ł.]